

■ استفاده و رضایت اعضای هیئت علمی از پایگاه‌های اطلاعاتی آبوهمان شده
دانشگاه علوم پزشکی ارومیه
مریم خلیلی | داریوش مطبی

■ چکیده

هدف: میزان استفاده و رضایت اعضای هیئت علمی از پایگاه‌های اطلاعاتی آبوهمان شده دانشگاه علوم پزشکی ارومیه و نیز اهداف و مشکلات استفاده از آنها بررسی شده است.

روش/ رویکرد پژوهش: ابزار گردآوری داده‌ها در این پیمایش پرسشنامه پژوهشگر ساخته بوده است. جامعه آماری ۲۲۰ نفر اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در سال تحصیلی ۱۳۸۸-۸۷ هستند که با استفاده از جدول مورگان، ۱۴۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند.

یافته‌ها: در بین پایگاه‌های آبونه شده، پایگاه اطلاعاتی ایران مدکس بیشترین (۱۳/۶ درصد) و پایگاه تیمه کمترین میزان استفاده (۱/۴ درصد) را دارد. رضایت از پایگاه‌های اطلاعاتی براساس ویژگی‌هایی چون روزآمد بودن اطلاعات پایگاه‌ها، تعداد پایگاه‌ها، همخوانی اطلاعات پایگاه‌ها با نیازهای تخصصی، کیفیت اطلاعات پایگاه‌ها و... در سطح متوسط قرار دارد. مهم‌ترین هدف استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی، انجام فعالیت‌های پژوهشی (با ۲۱/۴ درصد) است. سرعت پایین خطوط ارتباطی (با ۲۳/۶ درصد) جدی‌ترین مشکل، و نا آشنایی با زبان‌های خارجی (با ۲/۲ درصد) کم‌اهمیت است.

نتیجه‌گیری: برای افزایش استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی و اثربخشی آنها، این پایگاه‌ها باید مورد ارزیابی مجدد قرار گیرند و پایگاه‌های مفیدتر جایگزین پایگاه‌هایی که کمتر مورد استفاده هستند، شوند.

کلیدواژه‌ها

پایگاه‌های اطلاعاتی، اعضای هیئت علمی،
دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

استفاده و رضایت اعضای هیئت علمی از پایگاه‌های اطلاعاتی آبونمان شده دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

مریم خلیلی^۱ | داریوش مطلبی^۲

دریافت: ۱۳۸۹/۵/۱ پذیرش: ۱۳۸۹/۱۲/۱۰

مقدمه

شکل‌گیری پایگاه‌های اطلاعاتی و دسترس‌پذیر شدن آنها در بستر شبکه‌های اطلاعاتی به‌ویژه اینترنت سبب شده تا بسیاری از تولیدکنندگان مجلات علمی و پژوهشی و نیز سایر رسانه‌های اطلاعاتی، با عرضه مقالات خود در این پایگاه‌ها موافقت کنند. به خاطر همین مسئله و نیز تمایل روزافزون دانشجویان، اساتید و پژوهشگران برای استفاده از این پایگاه‌ها، امروزه شاهد عرضه هزاران مجله علمی و پژوهشی در قالب پایگاه‌های اطلاعاتی هستیم. این پایگاه‌ها محدودیت جغرافیایی و زمانی دسترسی به گزارش‌های تحقیقات و یافته‌های علمی پژوهشگران در سراسر جهان را برطرف کرده‌اند.

شکل‌گیری پایگاه‌های اطلاعاتی در محیط اینترنت علاوه بر ویژگی‌های مثبت و توانایی‌های بالقوه‌ای که در برآوردن نیازهای اطلاعاتی تخصصی قشر حرفه‌ای و متخصص جامعه دارد، مطالعات و ملاحظات دقیقی را برای شناخت بهترین منابع، راهبردهای اطلاع‌یابی و نیازهای اطلاعاتی می‌طلبد، و اگر پژوهشگران ندانند از چه نظام و با چه روش‌هایی برای دسترسی به اطلاعات در وب استفاده کنند هرگز نمی‌توانند به موقع اطلاعات دقیق، روزآمد و مرتبط با موضوع مورد درخواست خود را به دست آورند (سلمانی‌نوشن، ۱۳۸۶). بررسی‌های انجام‌شده از سوی دیلون و هان^۳ (۲۰۰۲)، تناپیر، کینگ و بوش^۴ (۲۰۰۴)، فرانسیس^۵ (۲۰۰۵) و آتاکان^۶ و همکاران (۲۰۰۸) در کشورهای مختلف و نیز بیگدلی و جمشیدپور (۱۳۸۱)،

۱. کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی

اداره کل میراث فرهنگی استان آذربایجان غربی

(نویسنده مسئول)

m.khaliligi@yahoo.com

۲. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرری

dariushmatlabi@yahoo.com

3. Dillon & Hahn

4. Tenopir, King & Bush

5. Francis

6. Atakan

خاصه و حاتمی(۱۳۸۴)، اسدی و شریفی (۱۳۸۵)، سلمانی ندوشن (۱۳۸۶)، و حیاتی و حسن‌شاهی (۱۳۸۷) در کشورمان نشان از اهمیت دسترسی و استفاده از پایگاه‌ها در مراکز دانشگاهی و نیز ارزیابی آنها از جنبه‌های مختلف دارد.

در هر دانشگاه و مؤسسه آموزش عالی دو قشر عمده و دو پایه اصلی پژوهش و تولید علم، اعضای هیئت علمی و دانشجویان هستند که اصلی‌ترین هدف و دلیل خریداری اطلاعات علمی در قالب پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی و مجلات چاپی هستند. هر ساله بخش قابل توجهی از بودجه آموزش و پژوهش برای عضویت در این پایگاه‌های اطلاعاتی و مجلات الکترونیکی صرف می‌شود، اما آموزش و تبلیغات لازم در این جهت انجام نمی‌شود. جوامع تحقیقاتی و دانشگاهی ایران نیز از دهه ۱۹۹۰ به فراهم‌آوری پایگاه‌های اطلاعاتی اقدام کردند و هم‌اکنون کتابخانه‌های دانشگاهی ایران هم‌زمان با اشتراک مجلات چاپی، با ارائه پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی تلاش می‌کنند تا جدیدترین اطلاعات علمی را در اختیار اعضای هیئت علمی و دانشجویان قرار دهند (جوکار، دهقانی، ۱۳۸۵، ص ۸۳). در حال حاضر نیز اکثر جوامع، تقویت مراکز اطلاع‌رسانی و استفاده از منابع الکترونیکی را با توجه به مزایای فراوان آنها به‌عنوان یک نیاز اساسی و مهم مدنظر قرار داده‌اند. اهمیت این مسئله در زمینه پزشکی و موضوعات مرتبط، که با جان و سلامتی انسان‌ها سروکار دارد دو چندان است، زیرا علاوه بر مسائل آموزشی، پژوهشی و تولید اطلاعات، درمان صحیح و اصولی بیماران نیز با استفاده و مطالعه اطلاعات روزآمد امکان‌پذیر است (ترابی، ۱۳۸۰).

همچنین از آنجایی که هر نظام اطلاع‌رسانی با هدف تأمین نیازهای مراجعین خود سازمان می‌یابد، رضایت مراجعین از خدمات ارائه‌شده نیز می‌تواند معیار مناسبی برای ارزیابی نظام اطلاع‌رسانی و خدمات اطلاع‌رسانی ارائه‌شده باشد و چگونگی میزان این رضایت می‌بایست هر چند وقت یکبار به روش علمی سنجیده شود و نتایج حاصله از آن از لحاظ شکل، محتوا و نحوه ارائه اطلاعات در آن پایگاه‌ها اعمال شود (صدقی، ۱۳۸۰، ص ۵۰). لذا پژوهش حاضر با هدف مشخص کردن میزان استفاده، ارزیابی کیفیت منابع اشتراکی، شناسایی مشکلات و محدودیت‌های عرضه، بازنمون اطلاعات در پایگاه‌های اطلاعاتی آبونمان‌شده دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، و بررسی مطلوبیت خدمات ارائه‌شده از دیدگاه اعضای هیئت علمی، در تلاش است ضمن آزمون فرضیه «بین مرتبه علمی و میزان استفاده اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه از پایگاه‌های اطلاعاتی رابطه وجود دارد»، به سؤالات زیر پاسخ دهد:

۱. دانشگاه علوم پزشکی ارومیه چه پایگاه‌های اطلاعاتی را برای استفاده اعضای هیئت علمی آبونه شده است؟

۲. میزان استفاده اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه از پایگاه‌های اطلاعاتی آونمان شده در چه حد است؟
 ۳. میزان تأثیر پایگاه‌های اطلاعاتی موجود در سایت دانشگاه در دستیابی به اطلاعات مورد نیاز اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در چه حد است؟
 ۴. دوره‌های آموزشی برگزار شده در خصوص نحوه جست‌وجوی اطلاعات علمی در پایگاه‌های اطلاعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه از پایگاه‌های اطلاعاتی تا چه حد مفید است؟
 ۵. میزان رضایت اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه از پایگاه‌های اطلاعاتی آونمان شده چقدر است؟
 ۶. مهم‌ترین اهداف استفاده اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه از پایگاه‌های اطلاعاتی آونمان شده چیست؟
 ۷. مشکلات و موانع استفاده اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه از پایگاه‌های اطلاعاتی آونمان شده چیست؟
 ۸. آیا مرتبه علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه در میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی آونمان شده تأثیر دارد؟
- مطالعه پژوهش‌های انجام‌شده نشان می‌دهد اهمیت دسترس‌پذیر کردن پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی و نیز استفاده بهینه از آنها از یک سو و هزینه‌های نسبتاً زیاد اشتراک این پایگاه‌ها از سوی دیگر، دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی را ترغیب کرده تا میزان و وضعیت استفاده از پایگاه‌ها، رضایت استفاده‌کنندگان، همخوانی آنها با نیازهای کاربران، کیفیت پایگاه‌ها، اهداف کاربران از استفاده، تأثیر پایگاه‌ها بر رفع نیازهای اطلاعاتی کاربران، ارزشمندی این پایگاه‌ها، مشکلات و محدودیت‌های استفاده از پایگاه‌ها و... را مورد بررسی قرار دهند.
- پایگاه‌های اطلاعاتی متعددی از سوی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی (بسته به حوزه فعالیت آنها) تهیه و در اختیار جامعه استفاده‌کننده قرار می‌گیرد. حجم بسیار زیاد پایگاه‌های عرضه‌شده در سطح دنیا، محدودیت‌های مالی و نیز امکانات دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی، این مراکز را مجبور به انتخاب می‌کند. در واقع انتخاب پایگاه با توجه به نیازهای علمی جامعه استفاده‌کننده، جامعیت، کیفیت و اعتبار اطلاعات و نیز روزآمد بودن اطلاعات ارائه شده در آنهاست. پژوهش‌های خاصه و حاتمی (۱۳۸۴) نشان از نگرش مثبت اعضای هیئت علمی دانشکده علوم انسانی دانشگاه شیراز نسبت به پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته نظیر ساینس دایرکت، الزویر، و آی.اس.آی. بوده است که به ترتیب پر استفاده‌ترین پایگاه‌های اطلاعاتی استفاده‌شده از سوی اعضای هیئت علمی علوم انسانی دانشگاه شیراز بوده‌اند. همچنین یافته‌های پژوهش اسدی

و شریفی (۱۳۸۵) نشان داد که از میان پایگاه‌ها و مجلات الکترونیکی موجود، به ترتیب پایگاه‌های ساینس دایرکت، ای.آی. ویلیج^۷، و آی.اس.آی. از بالاترین میزان استفاده در میان اعضای هیئت علمی که مرتبط با رشته‌های فنی و مهندسی هستند، برخوردار بوده‌اند. حیاتی و حسن‌شاهی (۱۳۸۷) با بررسی رضایت اعضای هیئت علمی دانشگاه شیراز از پایگاه‌های اطلاعاتی، به این نتیجه رسیدند که به ترتیب بیشترین میزان رضایت از پایگاه‌های الزویر، ساینس دایرکت، ابسکو، و پروکوئست بوده است و میزان رضایت از نحوه دسترسی به پایگاه‌های مورد مطالعه به ترتیب به پایگاه‌های ساینس دایرکت، الزویر، ابسکو، و پروکوئست اختصاص داشته است. مهم‌ترین دلیل رضایت پاسخ‌گویان، جدید بودن مقالات و مجلات موجود است. براساس پژوهش آتاکان و همکاران (۲۰۰۸) بیشترین پایگاه‌های استفاده شده از سوی اعضای هیئت علمی دانشگاه آنکارا عبارت بودند از: وب‌آوساینس^۸، ساینس دایرکت، و ابسکو. و در نهایت سلمانی ندوشن (۱۳۸۶) در پژوهش خود به این نتیجه می‌رسد که پایگاه‌هایی هستند با وجود ارزشمند بودن و هزینه زیادی که صرف می‌شود، استفاده کمی از آنها می‌شود، لذا برای افزایش استفاده، لازم است در برخی رویکردهای انتخاب، عضویت در پایگاه‌ها و نیز آموزش و اطلاع‌رسانی صحیح در استفاده از آنها تجدیدنظر شود.

یکی از مهم‌ترین دلایل استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی و نیز ضرورت اشتراک آنها از سوی دانشگاه، کمبود منابع موجود در کتابخانه‌های دانشگاهی و مراکز پژوهشی است. یافته‌های پژوهش فرانسیس^۹ (۲۰۰۵) نشان می‌دهد که اعضای هیئت علمی، شماره‌های جاری مجلات و پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته را مهم‌ترین منبع کسب اطلاعات می‌دانند. همچنین دانشمندان شکل و فرمت منابع الکترونیکی را بر منبع چاپی ترجیح می‌دهند. پژوهش بیگدلی و جمشیدپور (۱۳۸۱) نشان داد ۸۱ درصد استفاده‌کنندگان معتقدند منابع موجود در کتابخانه‌ها یا مراکز اطلاع‌رسانی کافی نیستند، براساس یافته‌های پژوهش بیگدلی و جمشیدپور، مشکلات عمده مطرح‌شده از سوی دانشجویان شامل کمبود منابع، نبود امکانات کامپیوتری، و نبود چکیده‌نامه‌ها و نمایه‌نامه‌های مناسب است.

استفاده مکرر از پایگاه‌های اطلاعاتی و مراجعه مجدد به آنها، به رضایت استفاده‌کنندگان از کیفیت و اعتبار علمی منابع، و همخوانی آنها با نیازهای اطلاعاتی جامعه استفاده‌کننده برمی‌گردد. جناب‌زاده و مهرداد (۱۳۸۰) با بررسی میزان رضایت استفاده‌کنندگان از پایگاه اطلاعاتی اریک موجود در کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی شیراز، متوجه شدند که بیش از ۹۵ درصد استفاده‌کنندگان تمایل خویش را به استفاده مجدد از این پایگاه اطلاعاتی اعلام کرده‌اند و تنها ۳ درصد از استفاده‌کنندگان مایل به استفاده مجدد از آنها نیستند. اسدی و شریف (۱۳۸۵) در تحقیق خود متوجه شدند مهم‌ترین عوامل مؤثر در استفاده بیشتر از

7. Evillage
8. Web of science
9. Francis

پایگاه‌های اطلاعاتی از سوی اعضای هیئت علمی به ترتیب عبارت بوده از: تداوم اشتراک، افزایش کمیت امکانات سخت افزاری و نرم افزاری رایانه‌های موجود در کتابخانه‌های دانشگاه، و بهبود ترافیک شبکه.

استفاده اعضای هیئت علمی از پایگاه‌های اطلاعاتی در مراکز پژوهشی و آموزشی، تحت تأثیر عوامل مختلفی از جمله میزان تدریس و فراغت، آشنایی با زبان انگلیسی، توانایی استفاده از کامپیوتر و اینترنت و نظایر آن است. بالابودن میزان تدریس و نبود زمان کافی برای پژوهش و مطالعه از سوی اعضای هیئت علمی یکی از مهم‌ترین مشکلات استفاده از منابع اطلاعاتی و پایگاه‌های اطلاعاتی محسوب می‌شوند. سلمانی ندوشن (۱۳۸۶) با بررسی در مورد اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، متوجه شد هر چقدر واحدهای مورد تدریس یک عضو بیشتر باشد فرصت کمتری برای جست‌وجو در پایگاه‌ها خواهد داشت. استفاده‌کنندگان با اهداف مختلفی از جمله انجام پژوهش، تألیف مقاله و کتاب، مقاصد آموزشی، و نظایر آن از پایگاه‌های اطلاعاتی استفاده می‌کنند. منوپولی، جورجو و کورفیتای^{۱۰} (۱۹۹۷) با بررسی استفاده اعضای هیئت علمی دانشگاه پاتراس^{۱۱} متوجه شدند ۹۷/۴ درصد از جامعه مورد مطالعه برای نوشتن مقاله و کتاب، و ۶۶/۷ درصد برای آموزش، از مجلات الکترونیکی استفاده می‌کردند.

یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در میزان استفاده از پایگاه‌ها راحتی استفاده، قابلیت‌های جست‌وجو و در دسترس بودن آنها برای کاربران است. راجرز^{۱۲} (۲۰۰۱) با مطالعه اعضای هیئت علمی و دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه ایالتی اوهایو متوجه شد از نظر آنها در دسترس بودن و راحتی استفاده از مزایای اصلی مجلات الکترونیکی یکی از دلایل اصلی استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی مجلات الکترونیکی است. همچنین دیلون و هان (۲۰۰۲) با مطالعه اعضای هیئت علمی و نمونه‌هایی از دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه مریلند^{۱۳} متوجه شدند راحتی استفاده، قابلیت جست‌وجو و امکانات پیوند فرامتنی از مزایای مجلات الکترونیکی هستند.

یکی از شاخص‌های اصلی مفید بودن پایگاه‌های اطلاعاتی میزان استفاده از آنهاست. تحقیق دیلون و هان (۲۰۰۲) بر روی تمام اعضای هیئت علمی و نمونه‌هایی از دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه مریلند نشان داد که حدود نیمی از اعضای هیئت علمی حداقل یک بار در ماه از مجلات الکترونیکی استفاده می‌کنند؛ این در حالی است که ۳۱ درصد از این اعضا، هرگز از مجلات الکترونیکی استفاده نکرده‌اند و این امر به دلیل عدم آشنایی آنها نسبت به مجلات الکترونیکی و اشتراک شخصی مجلات چاپی بوده است.

10. Monopoli, Georgiou, Korfítai

11. University of Patras

12. Rogers

13. University of Maryland

روش پژوهش

روش تحقیق مورد استفاده در پژوهش حاضر پیمایشی - توصیفی است. جامعه آماری مورد نظر در این پژوهش تمامی اعضای هیئت علمی (آزمایشی، پیمانی و رسمی تمام وقت) دانشگاه علوم پزشکی ارومیه هستند که در سال تحصیلی ۱۳۸۷-۱۳۸۸ در این دانشگاه مشغول به فعالیت بوده‌اند. با توجه به آمار معاونت نیروی انسانی دانشگاه، تعداد اعضا در سال تحصیلی مذکور ۲۲۰ نفر بود. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان تعیین و از بین جامعه ۲۲۰ نفری ۱۴۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. انتخاب نمونه‌ها با روش انتخاب تصادفی طبقه‌ای انجام شد، به طوری که به نسبت تعداد اعضای هیئت علمی در هر دانشکده، اعضای نمونه به صورت تصادفی انتخاب شدند و پرسشنامه بین آنها توزیع شد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه بود که پس از تأیید اساتید راهنما و مشاور و به منظور سنجش روایی ابزار تحقیق، در بین گروه کوچکی از اساتید، به صورت آزمایشی اجرا شد. بنابراین سؤالاتی که مبهم بود و یا نیاز به اصلاح یا توضیح اضافی داشتند، بازبینی و اصلاح شدند. برای محاسبه پایایی پرسشنامه نیز از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. نتیجه حاصل، ۰/۹۲ بود؛ بنابراین پایایی پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش آمار توصیفی و استنباطی و نرم افزار اس.پی.اس.اس.^{۱۴} نگارش ۱۷ و برای رسم نمودارها از برنامه اکسل^{۱۵} ۲۰۰۷ استفاده شده است.

یافته‌ها

بر اساس اطلاعات اخذ شده از دانشگاه، از کل نمونه ۱۴۰ نفری اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ۱۰۴ نفر (۷۴/۳ درصد) را مردان و ۳۶ نفر (۲۵/۷ درصد) را زنان تشکیل می‌دهند. دانشگاه علوم پزشکی ارومیه دارای سه دانشکده پزشکی، بهداشت و پیراپزشکی، و پرستاری و مامایی است که بیشترین تعداد اعضای شرکت کننده مربوط به دانشکده پزشکی با تعداد ۱۰۱ نفر (۷۲/۱ درصد) و سپس بهداشت و پیراپزشکی با ۲۱ نفر (۱۵ درصد) و کمترین مربوط به دانشکده بهداشت و پیراپزشکی با تعداد ۱۸ نفر (۱۲/۹ درصد) بوده است. میانگین سن مردان و زنان عضو هیئت علمی تقریباً ۴۶ سال، و حداکثر و حداقل سن نمونه مورد مطالعه مربوط به اعضای هیئت علمی مرد به ترتیب ۶۹ سال و ۲۷ سال بوده است. حداقل سابقه کار مردان هیئت علمی شرکت کننده در مطالعه ۵ سال و حداکثر سابقه آنان ۴۰ سال است. همچنین حداقل سابقه کار زنان شرکت کننده در مطالعه ۴ سال و حداکثر سابقه آنان ۳۰ سال است.

بر اساس اطلاعات موجود در سایت دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، تعدادی از

14. SPSS

15. Exell

پایگاه‌های مهم و معتبر برای استفاده اساتید و اعضای هیئت علمی قابل دسترسی است؛ پایگاه‌های آبونمان شده دانشگاه عبارتند از: الزویر، اسکوپوس، ام.دی. کانسولت، آکسفورد، پروکوئست، اشپرینگر، تیمه، وایلی - بلکول، ایران مدکس، ساینس دایرکت، و اُوید، آی.اس. آی. (چکیده‌نامه علوم زیستی، مدلاین و ...)

پایگاه اطلاعاتی	فراوانی	درصد
الزویر	۱۶	۱۲/۱
اسکوپوس	۱۴	۱۰/۰
ام.دی. کانسولت	۸	۵/۷
آکسفورد	۸	۵/۷
پروکوئست	۱۰	۷/۱
اشپرینگر	۱۳	۹/۲
تیمه	۲	۱/۴
وایلی- بلکول	۶	۴/۲
ایران مدکس	۱۹	۱۳/۶
ساینس دایرکت	۱۵	۱۰/۰
اوید	۱۲	۸/۵
آی.اس. آی.	۱۷	۱۲/۵
مجموع	۱۴۰	۱۰۰/۰

جدول ۱

توزیع فراوانی و درصد میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی از سوی اعضای هیئت علمی

ارقام مربوط به جدول ۱، نشان می‌دهد که بیشترین میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی ایران مدکس با فراوانی ۱۹ نفر (۱۳/۶ درصد)، آی.اس. آی با فراوانی ۱۷ نفر (۱۲/۵ درصد)، الزویر با فراوانی ۱۶ نفر (۱۲/۱ درصد)، و کمترین میزان استفاده نیز مربوط به پایگاه‌های تیمه با فراوانی ۲ نفر (۱/۴ درصد)، وایلی - بلکول با ۶ نفر (۴/۲ درصد)، آکسفورد و ام.دی. کانسولت با ۸ نفر (۵/۷ درصد)، و پروکوئست با ۱۰ نفر (۷/۱ درصد) است.

یافته‌های پژوهش حاکی از این است که تعداد ۶۷ نفر (۴۷/۹ درصد) از اعضای هیئت علمی میزان تأثیر پایگاه‌های آبونه‌شده از سوی دانشگاه را در دستیابی به اطلاعات در حد متوسط می‌دانند. تعداد ۱ نفر (۰/۷ درصد) در حد خیلی کم، تعداد ۲۵ نفر (۱۷/۹ درصد) در حد کم، ۳۸ نفر (۲۷/۱ درصد) در حد زیاد، و تعداد ۹ نفر (۶/۴ درصد) در حد خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند. در واقع میزان تأثیر پایگاه‌های اطلاعاتی موجود در سایت دانشگاه در دستیابی به اطلاعات مورد نیاز اعضای هیئت علمی در حد متوسط است.

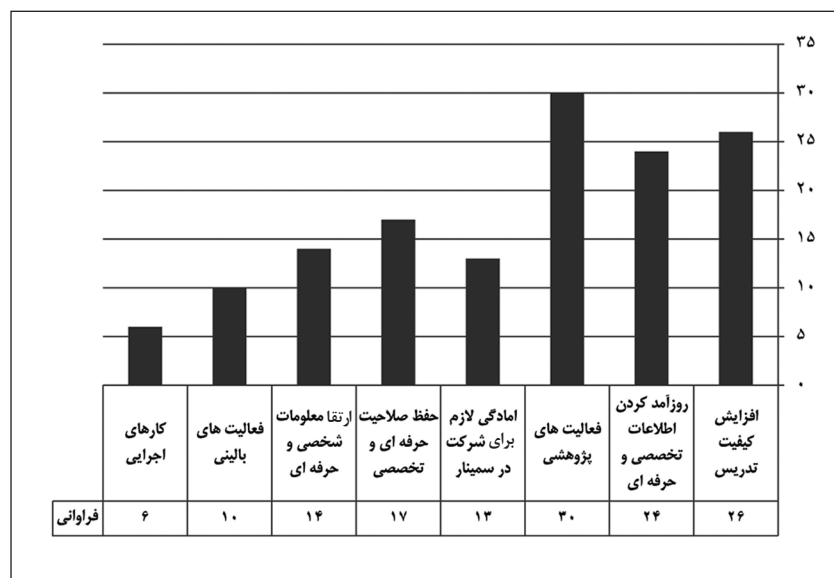
از نظر تأثیر دوره‌های آموزشی در نحوه جست‌وجو اطلاعات یافته‌ها نشان می‌دهد که تعداد ۵۱ نفر (۳۶/۴ درصد) تأثیر دوره‌های آموزشی را در حد زیاد، ۸ نفر (۵/۷ درصد) در حد خیلی کم، ۴۱ نفر (۲۹/۳ درصد) در حد کم، ۱۸ نفر (۱۲/۸ درصد) در حد متوسط و ۲۲ نفر (۱۵/۸ درصد) در حد خیلی زیاد مفید می‌دانند. داده‌ها نشان می‌دهد از نظر اعضای هیئت علمی، برگزاری دوره‌های آموزشی تأثیر مثبتی بر بازیابی اطلاعات دارد.

میزان رضایت (فراوانی- درصد)					میزان رضایت ویژگی پایگاه‌ها
بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	
۳ (۲/۱٪)	۳۸ (۲۷/۱٪)	۶۶ (۴۷/۱٪)	۲۶ (۱۸/۶٪)	۶ (۴/۳٪)	تعداد پایگاه‌ها
۲ (۱/۴٪)	۲۵ (۱۷/۹٪)	۷۹ (۵۶/۴٪)	۲۷ (۱۹/۳٪)	۷ (۵/۰٪)	کیفیت اطلاعات پایگاه‌ها
۲ (۱/۴٪)	۲۷ (۱۹/۳٪)	۶۴ (۴۵/۷٪)	۳۹ (۲۷/۸٪)	۸ (۵/۷٪)	راحتی استفاده
۳ (۲/۲٪)	۳۴ (۲۴/۳٪)	۶۶ (۴۷/۱٪)	۳۴ (۲۴/۳٪)	۳ (۲/۱٪)	مرتبط بودن اطلاعات پایگاه‌ها با موضوع ادعا شده
۵ (۳/۷٪)	۳۰ (۲۱/۴٪)	۷۳ (۵۲/۱٪)	۲۹ (۲۰/۷٪)	۳ (۲/۱٪)	دقت جست‌وجو
۴ (۲/۹٪)	۲۶ (۱۸/۶٪)	۷۷ (۵۵/۰٪)	۲۵ (۱۷/۸٪)	۸ (۵/۷٪)	همخوانی اطلاعات پایگاه‌ها با نیازهای تخصصی
۵ (۳/۶٪)	۴۵ (۳۲/۱٪)	۵۴ (۳۸/۶٪)	۲۵ (۱۷/۹٪)	۱۱ (۷/۸٪)	روزآمد بودن اطلاعات
۲۵ (۲/۶٪)	۲۳۴ (۱۶۶/۹٪)	۴۷۹ (۳۴۸/۹٪)	۲۰۵ (۱۴۰/۹٪)	۴۶ (۳۳/۷٪)	جمع (و سهم) هر امتیاز از ۱۰۰ درصد

جدول ۲

توزیع فراوانی و درصد رضایت اعضای هیئت علمی از پایگاه‌های اطلاعاتی برحسب ویژگی پایگاه‌ها

براساس جدول ۲، در مجموع ۴۸/۹ درصد از آزمودنی‌ها میزان رضایت از ویژگی پایگاه‌های را در حد متوسط، ۲۲/۹ و ۲/۶ درصد در حد زیاد و بسیار زیاد، و ۴/۷ و ۲۰/۹ درصد در کم و بسیار کم ارزیابی کرده‌اند. ۲۴/۳ درصد از آزمودنی‌ها ویژگی تعداد پایگاه‌ها را در حد کم و خیلی کم، ۴۷/۱ درصد در حد متوسط، و ۱۹/۳ درصد در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند. از نظر کیفیت اطلاعات پایگاه‌ها، ۲۴/۳ درصد از آزمودنی‌ها کم و بسیار کم، ۵۶/۴ درصد متوسط و ۱۹/۳ درصد در حد زیاد و بسیار زیاد ارزیابی کرده‌اند. از نظر راحتی استفاده، ۳۳/۵ درصد کم و بسیار کم، ۴۵/۷ درصد متوسط و ۲۰/۷ درصد در حد زیاد و بسیار زیاد ارزیابی کرده‌اند. در مورد ویژگی مرتبط بودن اطلاعات پایگاه‌ها با موضوعات ادعا شده، ۲۴/۴ کم و بسیار کم، ۴۷/۱ درصد متوسط و ۲۶/۵ درصد زیاد و بسیار زیاد ارزیابی کرده‌اند. در خصوص همخوانی پایگاه‌ها با نیازهای تخصصی ۲۳/۵ درصد در حد زیاد و بسیار زیاد، ۵۵ درصد متوسط، و ۲۱/۵ درصد زیاد و بسیار زیاد ارزیابی شده است؛ و در مورد آخرین ویژگی یعنی روزآمد بودن اطلاعات، ۲۵/۷ درصد آزمودنی‌ها کم و بسیار کم، ۳۸/۶ متوسط و ۳۵/۷ درصد زیاد و بسیار زیاد ارزیابی کرده‌اند.

مؤداری ۱

توزیع فراوانی اهداف اعضای هیئت علمی در استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی آونمان شده

براساس نمودار ۱، انجام فعالیت‌های پژوهشی، افزایش کیفیت تدریس، و روزآمد کردن اطلاعات تخصصی و حرفه‌ای به ترتیب با فراوانی ۳۰، ۲۶، و ۲۴ مهم‌ترین اهداف استفاده اعضای هیئت علمی از پایگاه‌های آونمان شده دانشگاه هستند و سایر موارد به ترتیب عبارتند از: حفظ صلاحیت حرفه‌ای و تخصصی ۱۷ نفر، ارتقاء معلومات شخصی و حرفه‌ای ۱۴ نفر،

آمادگی لازم برای شرکت در سمینار ۱۳ نفر، فعالیت‌های بالینی ۱۰ نفر، و کارهای اجرایی ۶ نفر در رتبه‌های بعدی اهمیت قرار دارند.

مشکلات و محدودیت‌ها	فراوانی	درصد
عدم اطلاع از منابع مرتبط	۱۹	۱۳/۶
ناکافی بودن منابع مرتبط در پایگاه‌ها	۲۲	۱۵/۷
عدم آشنایی با پایگاه‌ها و نحوه کاوش	۱۴	۱۰/۰
عدم دسترسی به منابع سنوات گذشته	۱۲	۸/۵
عدم دسترسی آسان به اینترنت	۱۸	۱۲/۸
سرعت پایین خطوط ارتباطی	۳۳	۲۳/۶
ناآشنایی با زبان‌های خارجی	۳	۲/۲
کمبود تعداد کامپیوترهای مستقر در کتابخانه	۱۹	۱۳/۶

جدول ۳

توزیع فراوانی و درصد مشکلات استفاده اعضای هیئت علمی از پایگاه‌های اطلاعاتی آون‌شده

براساس جدول ۹، مهم‌ترین موانع و مشکلات استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی سرعت پایین خطوط ارتباطی با فراوانی ۳۳ نفر (۳/۶ درصد)، ناکافی بودن منابع مرتبط در پایگاه‌ها ۲۲ نفر (۱۵/۷ درصد)، کمبود تعداد کامپیوترهای مستقر در کتابخانه ۱۹ نفر (۱۳/۶ درصد) بوده است. سایر مشکلات به ترتیب عبارتند از: عدم اطلاع از منابع مرتبط ۱۹ نفر (۱۳/۶ درصد)، عدم دسترسی آسان به اینترنت ۱۸ نفر (۱۲/۸ درصد)، عدم آشنایی با پایگاه‌ها و نحوه کاوش ۱۴ نفر (۱۰/۰ درصد)، عدم دسترسی به منابع سنوات گذشته ۱۲ نفر (۸/۵ درصد)، و ناآشنایی با زبان‌های خارجی ۳ نفر (۲/۲ درصد).

مجموع	رتبه علمی				جنسیت
	استاد	دانشیار	استادیار	مربی	
مرد	۳ (۲/۹ درصد)	۲۲ (۲۱/۲ درصد)	۴۵ (۴۳/۳ درصد)	۳۴ (۳۲/۷ درصد)	۱۰۴ (۱۰۰/۰ درصد)
زن	۰ (۰/۰ درصد)	۵ (۱۳/۹ درصد)	۱۷ (۴۷/۲ درصد)	۱۴ (۳۸/۹ درصد)	۳۶ (۱۰۰/۰ درصد)
مجموع	۳ (۲/۱ درصد)	۲۷ (۱۹/۳ درصد)	۶۲ (۴۶/۳ درصد)	۴۸ (۳۴/۳ درصد)	۱۴۰ (۱۰۰/۰ درصد)

جدول ۴

توزیع فراوانی و درصد رتبه‌های علمی اعضای هیئت علمی

براساس جدول ۴، بیشترین مرتبه علمی با فراوانی ۶۲ نفر (۴۴/۳ درصد) مربوط به مرتبه استادیاری است. مرتبه علمی مربی با فراوانی ۴۸ نفر (۳۴/۳ درصد)، مرتبه دانشیار با فراوانی ۲۷ نفر (۱۹/۳ درصد)، و مرتبه علمی استاد با فراوانی ۳ نفر (۲/۱ درصد) در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

جدول ۵

توزیع فراوانی و درصد میزان استفاده اعضای
هیئت علمی از پایگاه‌های اطلاعاتی

میزان استفاده	فراوانی	درصد
اصلاً	۹	۶/۵
کمتر از ۲ ساعت	۴۱	۲۹/۳
بین ۲-۵ ساعت	۴۹	۳۵
بین ۵-۷ ساعت	۱۷	۱۲/۱
بیشتر از ۸ ساعت	۲۴	۱۷/۱
مجموع	۱۴۰	۱۰۰/۰

باتوجه به جدول ۵، بیشترین تعداد اعضای هیئت علمی یعنی ۴۹ نفر (۳۵ درصد) بین ۲-۵ ساعت در هفته از پایگاه‌های اطلاعاتی استفاده می‌کنند. تعداد ۴۱ نفر (۲۹/۳ درصد) کمتر از ۲ ساعت در هفته، تعداد ۱۷ نفر (۱۲/۱ درصد) بین ۵-۷ ساعت در هفته، تعداد ۲۴ نفر (۱۷/۱ درصد) بیشتر از ۸ ساعت در هفته از پایگاه‌های اطلاعاتی استفاده می‌کنند، و تعداد ۹ نفر (۶/۵ درصد) از اعضای هیئت علمی از پایگاه‌های اطلاعاتی موجود در سایت دانشگاه اصلاً استفاده نمی‌کنند.

جدول ۶

تعیین رابطه بین مرتبه علمی اعضای هیئت
علمی و میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی

مرتبه علمی	مدت استفاده			
	مربی	استادیار	دانشیار، استاد، فلو شپ	مجموع
درصد مرتبه علمی	۷۹/۲ درصد	۶۴/۳ درصد	۵۹/۳ درصد	۶۷/۷ درصد
	۴۲/۲ درصد	۴۰/۰ درصد	۱۷/۸ درصد	۱۰۰/۰ درصد
درصد استفاده	۱۴/۶ درصد	۱۶/۱ درصد	۳/۷ درصد	۱۴/۰ درصد
	۴۱/۲ درصد	۵۲/۹ درصد	۵/۹ درصد	۱۰۰/۰ درصد
درصد مرتبه علمی	۶/۳ درصد	۱۹/۶ درصد	۳۷/۰ درصد	۱۸/۳ درصد
	۱۲/۵ درصد	۴۵/۸ درصد	۴۱/۷ درصد	۱۰۰/۰ درصد
درصد استفاده	۱۰۰/۰ درصد	۱۰۰/۰ درصد	۱۰۰/۰ درصد	۱۰۰/۰ درصد
	۳۶/۶ درصد	۴۲/۷ درصد	۲۰/۶ درصد	۱۰۰/۰ درصد

برای تعیین رابطه بین مرتبه علمی اعضای هیئت علمی و میزان استفاده از پایگاه‌ها، اطلاعات دو جدول ۴ و ۵ (داده‌های سؤال موجود در پرسشنامه) در هم ادغام شد و جدول ۶ به دست آمد. برای تعیین رابطه بین میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی و مرتبه علمی اعضای هیئت علمی و نیز آزمون فرضیه «بین مرتبه علمی و میزان استفاده اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه از پایگاه‌های اطلاعاتی رابطه وجود دارد»، از آزمون فیشر استفاده شد. با استفاده از آزمون فیشر این رابطه معنادار بوده که در سطح $(Pvalue = 0/012)$ ، $\alpha < 0/05$ است پس، فرض تحقیق تأیید می‌شود و رابطه معناداری بین مرتبه علمی و میزان استفاده را مشاهده می‌کنیم؛ یعنی هر قدر مرتبه علمی یک عضو هیئت علمی بیشتر باشد، میزان استفاده او از پایگاه‌های اطلاعاتی خواهد بود.

نتیجه‌گیری

میزان استفاده از این پایگاه‌های آ‌ب‌ن‌ه‌ش‌ده در بین اعضای هیئت علمی متفاوت است و پایگاه اطلاعاتی ایران مدکس بیشترین درصد استفاده در بین پایگاه‌های اطلاعاتی آ‌ب‌ن‌ه‌ش‌ده دانشگاه را به خود اختصاص داده است؛ سپس پایگاه‌های آی.اس.آی، الزویر، ساینس دایرکت، اسکوپوس، اشپ‌ر‌ی‌ن‌گ‌ر، اوید، پروکوئست، آکسفورد، ام.دی. کانسولت، و ایلی - بلک ول در سطوح بعدی استفاده قرار دارند و پایگاه تیمه کمترین سطح استفاده را به خود اختصاص داده است. نتایجی که از این تحقیق به دست آمده تا حدودی با یافته‌های تحقیق اسدی و شریفی (۱۳۸۵) که میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی را در دانشکده‌های مختلف دانشگاه صنعتی شریف مورد بررسی قرار دادند، همخوانی دارد.

از نظر اعضای هیئت علمی بیشترین میزان تأثیر پایگاه‌های اطلاعاتی در دستیابی به اطلاعات مورد نیاز، در حد متوسط و ۴۷/۹ درصد است. در واقع بیشتر اعضای هیئت علمی میزان این تأثیر را در دستیابی به اطلاعات مورد نیاز خود، در حد متوسط ارزیابی کرده‌اند. بیشتر اعضای هیئت علمی (۳۶/۴ درصد) مفید بودن برگزاری دوره‌های آموزشی را در نحوه جست‌وجوی اطلاعات علمی در حد زیاد ارزیابی کرده‌اند. در نتیجه از نظر اعضای هیئت علمی میزان مفید بودن دوره‌های آموزشی برگزار شده توسط دانشگاه در حد نسبتاً زیاد است.

میزان رضایت اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی از ویژگی‌های مورد بررسی پایگاه‌ها از جمله روزآمد بودن اطلاعات پایگاه‌ها، تعداد پایگاه‌ها، مرتبط بودن اطلاعات پایگاه‌ها، دقت جست‌وجو، همخوانی اطلاعات پایگاه‌ها با نیازهای تخصصی، کیفیت اطلاعات پایگاه‌ها و راحتی استفاده در حد متوسط است.

مهم‌ترین هدف استفاده اعضای هیئت علمی از پایگاه‌های اطلاعاتی انجام فعالیت‌های پژوهشی است؛ افزایش کیفیت تدریس و روزآمد کردن اطلاعات تخصصی و حرفه‌ای در رتبه‌های بعدی اهمیت قرار دارند. از بین اهداف موجود، کم‌اهمیت‌ترین اهداف مربوط به انجام فعالیت‌های بالینی و کارهای اجرایی است. یافته‌های این تحقیق با یافته‌های تحقیق سلمانی ندوشن (۱۳۸۶)، دیلمقانی (۱۳۷۵)، یاری‌زنگنه (۱۳۸۴) و منوپولی، جورجو و کورفیتای (۱۹۹۷) که مهم‌ترین هدف استفاده از مجلات الکترونیکی را آموزش و تدریس می‌دانند تقریباً مشابه است.

از بین مشکلات موجود، سرعت پایین خطوط ارتباطی با فراوانی ۲۳/۶ بالاترین درصد، و عدم دسترسی به منابع سنوات گذشته و ناآشنایی با زبان‌های خارجی کمترین سطح اهمیت را به خود اختصاص داده‌اند. این یافته‌ها تقریباً با یافته‌های تحقیق سلمانی ندوشن (۱۳۸۶) همخوانی دارد. در تحقیق وی بیش از ۶۳ درصد افراد، ناکافی بودن منابع مرتبط در پایگاه‌ها و ۴۲ درصد عدم دسترسی آسان به اینترنت را به‌عنوان مشکل اساسی در استفاده از پایگاه‌ها ذکر کرده‌اند. همچنین یافته‌های این تحقیق با یافته‌های دیلمقانی (۱۳۷۵) که مهم‌ترین عامل را کافی نبودن منابع مرتبط و به‌روز نبودن اطلاعات می‌داند همخوانی دارد. در یافته‌های اخوتی (۱۳۷۷) نیز مهم‌ترین عامل مؤثر بر عدم استفاده، عدم دسترسی به اینترنت ۶۶ درصد و اشکال در اتصال ۴۲/۷ درصد بود، ولی یافته‌های تحقیق، با یافته‌های ترابی (۱۳۸۰) که مهم‌ترین مشکلات استفاده را کمبود تجهیزات سخت‌افزاری می‌دانست، همخوانی ندارد.

براساس یافته‌های پژوهش، بین مرتبه علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه و استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی آونمان شده دانشگاه رابطه وجود دارد. برای تعیین رابطه بین مرتبه علمی و میزان استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی و نیز برای آزمون فرضیه پژوهش از آزمون فیشر استفاده شده است. آزمون فیشر تفاوت معناداری را بین میزان استفاده از پایگاه‌ها و مرتبه علمی نشان می‌دهد. در واقع یافته‌ها نشان می‌دهد هرچه مرتبه علمی یک عضو هیئت علمی بیشتر باشد میزان استفاده او از پایگاه‌های اطلاعاتی بیشتر است. براساس یافته‌های دیلمقانی (۱۳۷۵) اعضای هیئت علمی با مدارک تحصیلی بالاتر، بیشتر از پایگاه‌های اطلاعاتی استفاده می‌کنند؛ اما پژوهش‌های اخوتی (۱۳۷۷)، خاصه و حاتمی (۱۳۸۴) تفاوت معناداری بین میزان استفاده و مرتبه علمی نشان نمی‌دهد.

برای بهبود دستیابی به اطلاعات پایگاه‌های اطلاعاتی توسط اعضای هیئت علمی، پیشنهاداتی ارائه شده که در ذیل به آنها می‌پردازیم:

- برای استفاده بیشتر از پایگاه‌های اطلاعاتی، عضویت در پایگاه‌های علمی و ارزشمند جدید و نیز قطع اشتراک پایگاه‌هایی که کمتر با استقبال مواجه می‌شوند، لازم است در خصوص

مفید بودن پایگاه‌ها ارزیابی‌های دوره‌ای انجام شود.

- باتوجه به این نکته که دانشجویان و اعضای هیئت علمی هر رشته بیشتر از دیگران می‌توانند پایگاه‌های اطلاعاتی مورد نیاز خود را شناسایی کنند، به‌صورت ادواری از اساتید برای انتخاب بهتر و مناسب پایگاه‌های مورد نیاز شناسایی پایگاه‌های جدید نظر خواهی شود.

- باتوجه به این نکته که سرعت ارتباطی در شهرستان ارومیه در مقایسه با استان‌های دیگر در حد خیلی پایینی است و مهم‌ترین محدودیت اعلام‌شده از سوی اعضای هیئت علمی سرعت پایین خطوط ارتباطی بوده است، دسترسی به اینترنت پرسرعت برای استفاده اعضای هیئت علمی در دفتر کارشان، به‌طوری که استفاده از پایگاه‌ها نیز امکان‌پذیر باشد، فراهم شود.

- تشکیل دوره‌های منظم آموزش استفاده از پایگاه‌ها و تشکیل کارگاه‌های آموزشی برای اعضای هیئت علمی از طریق کتابداران حرفه‌ای شاغل در کتابخانه‌های دانشگاهی. ضرورت این کار باتوجه به اینکه اعضای هیئت علمی شرکت‌کننده در مطالعه، این دوره‌ها را در حد زیادی مفید می‌دانستند و نیز با توجه به این نکته که نتایج پژوهش نشان می‌دهد اعضای هیئت علمی مخصوصاً آنهایی که در سنین بالا هستند به اندازه کافی از نحوه کار با اینترنت و پایگاه‌های اطلاعاتی آشنایی ندارند، احساس می‌شود.

- پیشنهاد می‌شود عضویت در تعداد بیشتری از پایگاه‌ها و آبونه شدن پایگاه‌های اطلاعاتی جدید در دستور کار قرار گیرد. با اینکه اعضای هیئت علمی علوم پزشکی از این مسئله به میزان خیلی زیادی رضایت داشتند، ولی باید از آخرین اطلاعات مطلع شوند و متناسب با شغل خود اطلاعات گسترده‌ای از تمامی بیماری‌ها و راه‌های درمان آنها داشته باشند.

- افزایش تعداد کامپیوترهای مستقر در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی برای دسترسی بیشتر اعضای هیئت علمی و پزشکان پیشنهاد می‌شود.

منبع

اخوتی، مریم (۱۳۷۷). «بررسی استفاده از شبکه اینترنت توسط اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران تهران و شهیدبهشتی». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران.

اسدی، مریم؛ شریفی، شهرزاد (۱۳۸۵). «نیازسنجی پایگاه‌های اطلاعاتی و مجلات الکترونیکی موجود در کتابخانه دانشگاه صنعتی شریف». از:

http://www.irandoc.ac.ir/Data/E_J/vol6/asadi_sharifi.htm

بیگدلی، زاهد؛ جمشیدپور، الهام (۱۳۸۱). «بررسی میزان استفاده دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های شهیدچمران و علوم پزشکی اهواز از مجلات خارجی رشته تخصصی آنان و از طرح تأمین مدرک و بررسی میزان، علل و مشکلات استفاده آنان از مجلات خارجی رشته تخصصی در خارج از دانشگاه».

مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی، ۳ و ۴: ۱۲۷-۱۴۸.

ترابی، لاله (۱۳۸۰). «بررسی میزان استفاده از منابع پزشکی الکترونیکی در کتابخانه‌های مرکزی و دانشکده‌های دانشگاه‌های پزشکی دولتی شهر تهران از دیدگاه کتابداران». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران.

جناب‌زاده، رؤیا؛ مهرداد، جعفر (۱۳۸۰). «میزان رضایت استفاده‌کنندگان از پایگاه اطلاعاتی اریک موجود در کتابخانه علوم و منطقه ای شیراز». **فصلنامه کتاب**، ۱۲(۴): ۲۶-۳۷.

جوکار، عبدالرسول؛ دهقانی، لیلا (۱۳۸۵). «بررسی میزان استفاده دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده‌های علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه‌های فردوسی مشهد، شهیدچمران اهواز، تهران، اصفهان و شیراز از مجلات الکترونیکی در مقایسه با مجلات چاپی». **مجله مطالعات تربیتی و روان‌شناسی**، ۷(۲۵).

حیاتی، زهیر؛ حسن‌شاهی، محبوبه (۱۳۸۷). «بررسی رضایت اعضای هیئت علمی دانشگاه شیراز از چهار پایگاه اطلاعاتی الزویر، ساینس دایرکت، ابسکو، و پروکوئست و میزان رضایت آنها از نحوه دستیابی به پایگاه‌های نامبرده». **فصلنامه کتاب**، ۱۹(۲): ۶۱-۷۶.

خاصه، علی‌اکبر؛ حاتمی، علی (۱۳۸۴). «رفتار اطلاعاتی اعضای هیئت علمی علوم انسانی در پایگاه‌های الکترونیکی». از:

http://sociologyofiran.com/index.php?option=com_content&task=view&id=427&Itemid=65

دیلمقانی، میترا (۱۳۷۵). «بررسی رفتار اطلاعاتی اعضای هیئت علمی رشته مهندسی مکانیک در کسب اطلاعات تخصصی در پنج دانشگاه شهر تهران». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری، دانشگاه تربیت مدرس.

سلمانی‌ندوشن، ابراهیم (۱۳۸۶). «بررسی میزان، مطلوبیت و عوامل مؤثر بر استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته توسط اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۸۶-۱۳۸۵». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز.

صدقی، شهرام (۱۳۸۰). «بررسی میزان استفاده اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران و شهید بهشتی از شبکه‌های اطلاع‌رسانی پزشکی کشور». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران.

یاری‌زنگنه، مرضیه (۱۳۸۴). «بررسی نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاعاتی اعضای هیئت علمی دانشگاه خلیج فارس». **اطلاع‌شناسی**، ۹ و ۱۰: ۵۴-۵۵.

- Atakan, Cemal; et. al (2008). "An evaluation of the second survey on electronic databases usage at Ankara University Digital Library". *The Electronic Library*, 26(2): 249-259. from: <http://www. Emeraldinsight.com/0264-0473.htm>
- Dillon, I.F.; Hahn, K.L. (2002). " Are researchers ready for the electronic only journal collection? Result of a survey at the university of Maryland". *Portal: Libraries and the Academy*, 2: 375-390.
- Francis, Hannah (2005). "The information seeking behavior of social science faculty at the University of the West Indis, St. Augustine campus". *The Journal of Academic Librarianship*, 31(1): 67-72.
- Monopoli, D. Nicholas; Georgiou, P; Korfitai, M. (1997). "A user-oriented evaluation of digital libraries: Case study of the electronic journals' service of the library and information services of the University of Patras Greece". *ASLIP Proceedings*, 54: 103-117.
- Rogers, Sally A. (2001). "Electronic journal usage at Ohio state university". *Colledge & Research Libraries*, 62: 25-34. from: <http://www.ala.org/ala/acrl/acrlpubs/crljournal/backissues2001b/january01/rogers.pdf>
- Tenopir, Carol; King, Donald W; Bush, Amy (2004). "Medical faculty 's use of print and electronic journals: Changes over time and in comparison with scientists". *Journal Medical Library Association*, 92(2): 233-241.

استناد به این مقاله:

خلیلی، مریم؛ مطلبی، داریوش (۱۳۹۲). «استفاده و رضایت اعضای هیئت علمی از پایگاه‌های اطلاعاتی آونمان‌شده دانشگاه علوم پزشکی ارومیه». *فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات*، ۲۴(۴): ۲۴-۴۰.